

ANTWOORDNOTITIE TECHNISCHE VRAGEN AB BESLUITVORMENDE VERGADERING 16 DECEMBER 2025

ONDERWERP

beantwoording technische
vragen Algemeen Bestuur
AB besluitvormende
vergadering 16 december
2025

Inleiding

Hieronder vindt u de beantwoording van de technische vragen bij de AB-agenda van 16 december 2025:

Besluitvormende AB-vergadering 16 december 2025

5.a Begrotingswijziging in het kader van rechtmatigheid 2025

- 1. Bovenaan pagina 3 van het AB-voorstel staat: "De achterliggende reden hiervan is dat de waterschappen met HWBP-projecten in uitvoering hebben aangegeven dat zij in het jaar 2025 minder aan HWBP-projecten zullen uitgeven dan eerder gedacht. Dit heeft tot gevolg dat het totaal van de projectgebonden bijdrage in 2025 lager zal uitvallen en de solidariteitsbijdragen dus hoger moeten worden om tot het vastgestelde totaalbedrag te komen wat de waterschappen over 2025 moeten bijdragen." Indien er minder projecten worden uitgevoerd, zijn de kosten van het HWBP toch ook lager? (Gesteld door de C3-fracties.)**

Antwoord

Het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) is een gezamenlijk programma van de waterschappen en het Rijk, dat door beide partners voor de helft wordt gefinancierd. De systematiek die de hoogte van de inleg in de begroting bepaalt, is verankerd in de Waterwet. De totale bijdrage die voor een jaar moet worden ingelegd, wordt voorafgaand aan een jaar vastgesteld en is als volgt onderverdeeld:

- 50% door de waterschappen, bestaande uit:
 - o Het projectgebonden aandeel: de waterschappen die reguliere HWBP-projecten uitvoeren nemen (als doelmatigheidsprikkels) 10% van de projectuitgaven die voor subsidie in aanmerking komen voor eigen rekening.
 - o Het solidariteitsdeel: de rest van de jaarlijkse bijdrage van de waterschappen, die door alle waterschappen wordt opgebracht.
- 50% door het Rijk.

De begroting van het Deltafonds bevat als onderdeel van het totale bedrag dat de waterschappen voor een bepaald jaar moeten inleggen ook de raming van het projectgebonden aandeel (10% van de projectuitgaven). Door het aftrekken van het projectgebonden aandeel van het totaalbedrag wordt de geraamde omvang van de solidariteitsbijdragen van alle waterschappen samen berekend. Als voorbeeld, voor 2022 ging het om de volgende bedragen:

Totale bijdrage waterschappen (Deltafonds):	€ 213 miljoen
Geraamde omvang projectgebonden aandeel (Deltafonds):	€ 40 miljoen

Totaal geraamde solidariteitsbijdragen waterschappen:	€ 173 miljoen

Wat betreft de realisatie, wordt de omvang van het projectgebonden aandeel landelijk 'gemeten' met de subsidiebetalingen ten behoeve van HWBP-projecten. Als blijkt dat over een jaar minder of meer subsidies zijn verstrekt dan geraamd, vindt een bijstelling plaats van het projectgebonden aandeel. Dan volgt voor de waterschappen een afrekening van de solidariteitsbijdragen die ervoor zorgt dat door de waterschappen, conform de Waterwet, over een jaar het totale bedrag wordt ingelegd dat in de begroting van het Deltafonds is opgenomen.

2. Waarom moet er dan toch een hogere solidariteitsbijdrage betaald worden? (Gesteld door de C3-fracties.)

Antwoord

Op basis van de ontwerpbegroting 2025 van het Deltafonds, heeft de Unie van Waterschappen in zijn raming een bedrag van € 172,1 mln. opgenomen (alle waterschappen). Na het afgeven van de raming voor 2025, is het volgende programma van het HWBP opgesteld. Bij de voorbereiding van dit programma hebben de projectwaterschappen een bijgestelde verwachting voor het jaar 2025 ingediend. Bij de publicatie van de Deltafonds ontwerpbegroting 2026, bleek dat deze bijstelling ertoe leidt, dat verwacht wordt dat de projectwaterschappen in 2025 minder uitgeven. Dit heeft tot gevolg dat het totaal van de projectgebonden bijdragen, circa € 11 mln. (geïndexeerd naar prijspeil 2025), lager uitvalt en er met de solidariteitsbijdragen circa € 11 mln. (alle waterschappen) moet worden bijgepast om tot het in het Deltafonds vastgestelde totaalbedrag te komen wat de waterschappen over 2025 moeten bijdragen.

3. Wordt er dan door het HWBP 'gespaard', waardoor in latere jaren de HWBP-bijdrage omlaag kan? (Gesteld door de C3-fracties.)

Antwoord

Het gaat hier om een verschuiving van een bedrag tussen jaren en dat betekent niet dat er over de hele periode van het programma tot 2050 een hoger aandeel aan solidariteitsbijdragen wordt betaald. Het bedrag wat nu extra aan solidariteitsbijdrage wordt ingelegd, blijft beschikbaar voor latere jaren en wordt dan gebruikt om projectuitgaven te subsidiëren. Dit komt overeen met hogere projectgebonden bijdragen in die jaren en heeft tot gevolg dat het aandeel van de solidariteitsbijdragen dan lager kan worden vastgesteld. De geraamde solidariteitsbijdragen worden iedere Kadernota geactualiseerd volgens de opgave van de Unie van Waterschappen.

4. De verdelingspercentages van de bijdragen rijk/waterschappen/eigen Waterschap zijn ons uiteraard bekend, maar kunt u de financieringsstructuur uitleggen waarom dit nu zo gaat? Moeten wij het zo zien: omdat andere waterschappen achterblijven met uitvoering, moet Zuiderzeeland extra bijdragen? (Gesteld door de C3-fracties.)

Antwoord

De Unie van Waterschappen geeft aan dat de hogere bijdrage voor 2025 vervelend is voor waterschappen, mede omdat deze ingrijpt in de lopende begroting. Een begrotingswijziging is nu dus noodzakelijk en dit is inherent aan de huidige systematiek van de bijdragen aan het HWBP. De reden hiervoor is, zoals hiervoor toegelicht, dat de projectwaterschappen bij de programmering een lagere productie voor 2025 hebben opgegeven dan bij het opstellen van het programma daarvoor.

Wat er nu gebeurt laat zien dat de solidariteitsbijdragen lastig voorspelbaar zijn. In het kader van de nu lopende herijking van het HWBP wordt bekeken of gekomen kan worden tot een stabielere solidariteitsbijdragen. Deze voorstellen worden op dit moment met het Rijk overlegd.

In het voorjaar van 2026 wordt u als Algemeen Bestuur geïnformeerd over de stand van zaken van de herijking van het HWBP. De herijking is namelijk breder en gaat ook in op sturing, regie en doelmatigheid van het programma.

5.b Krediet ten behoeve van verzoeken tot aanpassing en ruimtelijke ontwikkelingen Afvalwaterketen

- 1. Kan het recht van opstal ook achteraf gevestigd worden, zonder dat er wijzigingen aan de persleidingen plaats vinden? Waarom zijn deze rechten van opstal nog niet gevestigd voor al onze persleidingen?** (Gesteld door de C3-fracties.)

Antwoord

De rechten van opstal zijn nog niet geregeld voor alle persleidingen, omdat het gehele afvalwatertransportstelsel in het verleden is overgedragen aan het waterschap zonder dat daarbij het recht van opstal is geregeld. Het recht van opstal kan gevestigd worden op bestaande leidingen zonder dat er wijzigingen aan de persleidingen plaatsvinden. Daarvoor is wederzijds toestemming nodig en bij bestaande leidingen bestaat minder vaak overeenstemming over het vestigen van opstalrechten.

- 2. Kan zo'n recht van opstal voor al onze leidingen (per gemeente) gezamenlijk in één handeling gevestigd worden?** (Gesteld door de C3-fracties.)

Antwoord

Dat is alleen mogelijk als leidingen in percelen liggen die enkel in eigendom zijn van de gemeente, en de gemeente hieraan mee wil werken. Als de leiding in percelen ligt van meerdere eigenaren moeten we dit per eigenaar behandelen.

- 3. Zijn er nog meer assets waar een recht van opstal kan spelen? Mogelijk stuwen en meetpunten?** (Gesteld door de C3-fracties.)

Antwoord

Voor wat betreft een recht van opstal wordt aangesloten bij Grondzakenbeleid Waterschap Zuiderzeeland. Hierin is onder meer bepaald dat voor peilregulerende werken (hieronder vallen stuwen) een recht van opstal wordt gevestigd voor objecten waar de Legger bepaalt dat deze in eigendom zijn van Waterschap Zuiderzeeland. In sommige gevallen is de ondergrond van de stuwen in eigendom van het waterschap; dan hoeft geen recht van opstal gevestigd te worden.

- 4. Het verzoek voor het beschikbaar stellen van het investeringskrediet voor het verleggen van persleidingen komt o.i. als een verrassing. Tijdig inzicht in ruimtelijke ontwikkelingen hadden dit kunnen voorkomen. Wat gaat het waterschap doen om te zorgen dat deze investeringen voortaan in de kadernota worden opgenomen.** (Gesteld door de AV50-fracties.)

Antwoord

De huidige verzoeken tot aanpassingen worden veroorzaakt omdat de juiste informatie voor het maken van een goede investeringsraming doorgaans in een laat stadium bekend is. Het waterschap heeft met gemeenten diverse afstemmings-overleggen en bespreekt ruimtelijke ontwikkelingen en de gevolgen daarvan. Daarmee is het waterschap vaak tijdig op de hoogte van ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op persleidingstracés.

De daadwerkelijke omvang en soms de noodzaak voor verlegging wordt echter vaak pas definitief in de ontwerpfase van een tracé. Een keuze in de ontwerpfase om een wegverbreding aan de noord- of zuidzijde uit te voeren kan tot gevolg hebben dat een persleiding wel of niet verlegd moet worden. Bij het opstellen van de kadernota, maar ook bij het opmaken van de begroting, was de scope (en planning) van deze projecten nog onvoldoende concreet, waardoor geen goede raming gemaakt kon worden van de investeringsuitgaven. Daarom zijn deze projecten niet opgenomen in de begroting en wordt het Algemeen Bestuur via dit voorstel gevraagd om een investeringskrediet beschikbaar te stellen.

Voor de komende jaren wordt bij de opstelling van de begroting, mede op basis van afstemming met andere overheden, een zo goed mogelijke en tijdige raming opgesteld en meegenomen in het begrotingsproces. In de

investeringsplanning, die ten grondslag ligt aan de kadernota 2027-2031, zal op basis van de dan bekende informatie een globale raming worden meegenomen, die bij het opmaken van de begroting 2027 kan worden bijgesteld. Dat neemt niet weg dat, bijvoorbeeld door wijzigingen van plannen bij gemeenten, de kans bestaat dat er alsnog een (aanvullend) krediet bij het Algemeen Bestuur moet worden aangevraagd, of om een bijstelling zal moeten worden verzocht.

- 5. De kosten voor verlegging zijn voor het waterschap omdat vanuit historisch oogpunt voor veel persleidingstracés geen opstalrecht is gevestigd. Wordt dit wel gedaan bij aanleg van nieuwe persleidingen? Wat zijn de voor- en nadelen voor het vestigen van opstalrecht?** (Gesteld door de AV50-fracties.)

Antwoord

Bij de aanleg van nieuwe persleidingstracés wordt, indien overeenstemming wordt bereikt, een opstalrecht gevestigd, zoals in het vigerende grondzakenbeleid is opgenomen: *"In geval van aanleg van nieuwe persleidingen zal een recht van opstal worden gevestigd om op deze manier het beheer en onderhoud optimaal te kunnen waarborgen"*. Met het vestigen van een opstalrecht verkrijgt het waterschap een zakelijk recht dat op de grond rust boven onze leidingen, waardoor het waterschap zekerheid verkrijgt over de toegang, bereikbaarheid en de integriteit van de leiding. Als geen overeenstemming bereikt wordt, bestaat de mogelijkheid om een gedoogplicht op te leggen om de rechten te waarborgen. Getracht zal worden om altijd tot minnelijke overeenstemming te komen.

5.c Rekenkameronderzoek energiebesparingsplicht bij waterschappen

- 1. In beslispunt 2 van het AB-voorstel wordt gesproken over 'de lasten van de energiebesparingsplicht'. Wat wordt hier mee bedoeld? Zijn dit de kosten van de maatregel zelf of de administratieve/personele lasten om de energiebesparende maatregel te initiëren, te implementeren, te administreren en te rapporteren?** (Gesteld door de C3-fracties.)

Antwoord

Het gaat hier vooral om de administratieve last op de rapportage vooraf. Hiervoor hebben we alle objecten moeten doorlichten en moeten toetsen aan honderden, vaak zeer specifieke, maatregelen per object. Het gaat hier dus niet om eventuele investeringskosten in energiebesparende maatregelen.

- 2. Er is een energiebesparings- en informatieplicht energiebesparing voor omgevingsdiensten, gemeenten en provincies. Waterschappen vallen hier ook onder. De energiebesparingsplicht stuurt voornamelijk op isolatie, het plaatsen van Ledverlichting en bewegingssensoren. Vallen assets ook onder de energiebesparingsplicht. En zo ja, welke zijn dit.** (Gesteld door de AV50-fracties.)

Antwoord

Alle zuiveringen, hoofdgemalen en het hoofdkantoor vallen onder de energiebesparingsplicht. Ook veel rioolgemalen vallen onder de energiebesparingsplicht vanwege hun hoge elektriciteitsverbruik. De randvoorwaarden voor de verplichting van bepaalde maatregelen zijn op sommige assets wel en op andere niet van toepassing. Bijvoorbeeld: de verplichting voor bewegingssensoren is alleen van toepassing op verlichting die meer dan een vast aantal branduren heeft. Dit geldt voor de rioolgemalen niet, aangezien hier vrijwel nooit iemand aanwezig is. Voor het hoofdkantoor geldt het dan weer wel.

6.b Overzicht toezeggingen college

- 1. Actiepunt 744: Welk jaar wordt in de kolom 'tijdspraak' bedoeld? (Gesteld door de C3-fracties.)**

Antwoord

In deze kolom is abusievelijk een suggestie voor een planning weergegeven, die nog gecontroleerd moest worden of dit ook haalbaar was. We zorgen dat hier de juiste datum wordt vermeld.

7.b Openbare besluitenlijsten van het college van Dijkgraaf en Heemraden

- 1. Besluitenlijst 25 november 2025: In de toelichting op besluit 3 staat vermeld dat de onderzoeksopzet voor het geplande 109a onderzoek wordt aangepast. Welke aanpassing wordt gedaan en in welke context geschiedt dat dan? (Gesteld door de C3-fracties.)**

Antwoord

De onderzoeksopzet is aangepast omdat een deel van de oorspronkelijke onderzoeksvraag al is beantwoord bij de tussentijdse evaluatie van het WBP 2022-2027. Deze luidde: "Hoe wordt binnen het waterschap het effect van het beleid gemeten en in hoeverre kan de wijze van effectmeting worden verbeterd?" Een andere reden is dat in de tussentijdse evaluatie van het WBP ook is stilgestaan bij de huidige wijze van effectmeting, dit nogmaals in beeld brengen voegt weinig toe. Daarom is de vraagstelling aangepast en meer naar de toekomst gericht: "Hoe kan binnen het waterschap effectmeting van het op te stellen en gevoerde beleid worden vormgegeven?" U wordt als Algemeen Bestuur geïnformeerd over de resultaten van het onderzoek.

7.d Klimaatmonitor verslagjaar 2024

- 1. Bijlage b: Duiding Klimaatmonitor verslagjaar 2024. Onder 2; Totaalbeeld in alinea 3 (pagina 1): Er zal worden onderzocht met praktijkproeven in 2026 of het gebruik van HVO mogelijk is voor gebruik in de dieselmotoren van gemaal Wortman. Gezien de ouderdom van deze motoren:**
 - a. Wordt er rekening gehouden met de extra kosten die gemaakt zullen moeten worden voor de aanpassingen aan deze motoren voor het gebruik van HVO? Denk daarbij aan het aanpassen van pakkingen, appendages brandstofsysteem en dergelijke?**
 - b. En met welke gehalten HVO zullen de proeven worden uitgevoerd (7 tot 100 % mogelijk)? En, is bekend bij ZZL dat de uitstoot van NOx en fijnstof bij het gebruik van HVO groter is dan bij gebruik van fossiele diesel?**
 - c. En verder; is bekend bij ZZL dat bij gebruik van 2e generatie biodiesel, wat HVO feitelijk is, de "Well to Wheel" factor ongunstiger is dan die van fossiele diesel?**
 - d. Is bekend dat de opslag van HVO gedurende langere tijd risicovol is ten aanzien van bacteriologische besmetting wat weer ernstige storingen tot gevolg kan hebben?**
 - e. Voorts, HVO gebruik wordt ten sterkste afgeraden voor het gebruik in voorzieningen die uitsluitend bedoeld zijn voor inzet bij calamiteiten. Hoe ziet men dit?**
(Gesteld door de BBB-fractie.)

Antwoorden

- a. Ja, hier wordt rekening mee gehouden. In eerste instantie wordt onderzocht of het in de huidige staat toepasbaar is. Als blijkt dat dit niet zo is en besloten wordt om HVO te gaan gebruiken, wordt rekening gehouden met de benodigde investering. Er zijn meerdere waterschappen die zonder verdere aanpassingen volledig met HVO werken binnen het primaire proces, mobiliteit en materieel.
- b. In principe worden de proeven enkel met HVO100 uitgevoerd. Voor HVO100 geldt dat er juist een reductie van fijnstof en NOx zal worden behaald bij gebruik in oudere motoren, zoals die in Gemaal Wortman.

- c. Well-to-wheel gaat over de totale uitstoot die plaatsvindt in het productieproces van de brandstof. Voor Fossiele diesel (EN590-B0, wat in Wortman gebruikt wordt in verband met het ontbreken van bijgemengde FAME-componenten) geldt in 2025 een emissiefactor (well-to-wheel) van 3462 g CO₂-eq/liter en voor HVO100 is dit 441 g CO₂-eq/liter. Het gebruik van HCo1000 leidt tot een CO₂-reductie van bijna 90%. [De Nederlandse Standaardlijst](#) met CO₂-emmissiefactoren is de officiële bron voor berekening van een footprint.
 - d. Dit geldt niet voor HVO100. Voor biodiesel (FAME) of blends waar delen biodiesel (FAME) in zitten geldt dit zeker. HVO100 is een synthetisch en zuiverder product dan FAME en fossiele diesel. HVO100 trekt geen vocht aan en zal daarom niet of nauwelijks last hebben van bacteriegroei. HVO100 heeft een langere houdbaarheid dan fossiele diesel. Uiteraard is het van belang dat er daadwerkelijk HVO100 wordt gebruikt zonder biologische componenten. Hier wordt rekening mee gehouden in de inkoop hiervan.
 - e. Aangezien de houdbaarheid van HVO100 langer/onbeperkt is ten opzichte van fossiele diesel geldt dat dit juist voor de inzet bij calamiteiten zeer goed toepasbaar is. De houdbaarheid zal ook nog geverifieerd worden in de praktijkproeven.
2. **Onder 2; Totaalbeeld in alinea 4 (pagina 1): Op het gebied van mobiliteit doet Waterschap Zuiderzeeland het in vergelijking met andere waterschappen minder goed. Vooral het wagenpark zorgt voor relatief veel uitstoot. Deels is dit te wijten aan het grote beheergebied van het waterschap en de hoeveelheid watergangen en-keringen daarin. Voor beheer en onderhoud van deze assets moeten namelijk veel kilometers gemaakt worden. Echter, ten opzichte van meer vergelijkbare waterschappen doet Zuiderzeeland het nog ondermaats. Een van de punten die elektrificeren van het wagenpark tegenhoudt is het gebrek aan laadpalen. Om deze hindernis weg te nemen staat er voor 2026 en 2027 op de planning om op alle zuiveringen en hoofdgemalen laadpalen te plaatsen.**
- Vraag: Het plaatsen van laadpalen lijkt een logisch idee inderdaad. De BBB-fractie vraagt zich wel af of het plaatsen van laadpalen bij zuiveringen en gemalen wel logistiek de juiste zijn. Hoe ziet het Waterschap dit? (Gesteld door de BBB-fractie.)**

Antwoord

Ja, het plaatsen van laadpalen bij zuiveringen is logistiek gezien een voor de hand liggende keuze. Een groot deel van het wagenpark van de technici komt dagelijks op één van deze objecten.